

Zoönosen

Goedgekeurd door Sociale Partners

Dieren kunnen infectie ziekten overbrengen, een klein deel van deze ziekten zijn besmettelijk voor de mens. Dat zijn zoönosen. Voor aangifte plichtige ziekten zijn er nationale en op Europees niveau wettelijke maatregelen. Deze ziekten komen incidenteel voor en over het algemeen voor de mens minder belangrijk.

Bij de vóórkomst van deze aangifte plichtige ziekten worden hygiënebarrières in acht genomen.

Bedrijfsgebonden ziekten komen endemisch voor. Een aantal daarvan zijn zoönosen. Een bekende is bijvoorbeeld de vogelgriep.

Gesloten bedrijfsvoering en preventieve vaccinaties spelen een belangrijke rol in de beheersbaarheid. Het gebruik van diergeneesmiddelen is aan steeds striktere eisen gebonden om te voorkomen dat deze middelen bij consumptie de mens kunnen bereiken. Minimalisering van besmettingsrisico's en adequaat reageren op besmettingsproblemen staan binnen de pluimveehouderijen centraal. De pluimveehouders is er alles aan gelegen om insleep van ziekten tegen te gaan.

De inzet in de arbocatalogus is op de eerste plaats om zoönosen te voorkomen en vervolgens om werknemers te beschermen als er sprake is van een zoönose. Indien een specifieke zoönose zich voordoet met kans op uitbraak, zijn er protocollen en draaiboeken van Nvwa met afspraken die gevolgd moeten worden.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ De pluimveehouder doet er alles aan om blootstelling te voorkomen die tot een zoönose leidt. Op het bedrijf wordt hygiënisch gewerkt en al diegenen die met ziek pluimvee in aanraking komen kennen de risico's op zoönosen en weten hoe hiermee om te gaan.

Maatregelen

- Zorg voor een goede diergezondheid.
- Het bedrijf heeft een vaste dierenarts.
- Zorg voor vaccinatie van dieren, daar waar ze verplicht is.
- Zorg voor een goede bedrijfshygiëne, ontwikkel protocollen over hygiëne en geef werknemers voorlichting en instructies.
- Voorkom onnodig contact van erfbezoekers met het pluimvee en er zijn instructies voor erfbezoekers over hygiëne; gebruik hygiënesluis e.d.
- Zorg voor een goede stalventilatie.
- Ter voorkoming van overdracht zorgen voor ongediertebestrijding.
- Preventieve maatregelen voor de medewerkers:

- Kwetsbare werknemers zoals zwangeren lopen extra risico en krijgen aanvullende maatregelen. Zie onderwerp “Zwangerschap en Arbeid”.
- Gebruik indien noodzakelijk de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen bijv. voor eenmalig gebruikte nitril of vinyl handschoenen dragen, adembescherming in de vorm van een stoffiltermasker type FFP2 of FFP3 of halfgelaatsmasker en oogbescherming.
- Geef werknemers en derden voorlichting en instructies:
 - over de mogelijke gevaren voor de gezondheid
 - de te treffen voorzorgsmaatregelen die op het bedrijf van toepassing zijn
 - de bestaande hygiënische voorschriften zoals handen wassen voor het eten en bij het verlaten van het bedrijf
 - het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Wees terughoudend met antibiotica omdat dit resistentie kan geven van bacteriën.
- Neem in geval van twijfel contact op met de dierenarts, bedrijfsarts of huisarts.

Checklist

- De pluimveehouder heeft protocollen opgesteld over hygiënisch werken. Zoals handen wassen, omkleden bij vertrek en dergelijke.
- Werknemers gaan naar een voorlichting of instructie die de werkgever periodiek geeft. Dit is verplicht.
- Was de handen conform protocol; Was handen voor eten, drinken en roken en beëindiging van werkzaamheden Eet niet in stallen.
- Gebruik schone handdoeken.
- Was een wondje goed uit met water (en zeep) en ontsmet met alcohol (70%) of jodium. Dek het wondje af met pleister of verband.
- Ga bij gezondheidsklachten naar de huisarts of bedrijfsarts.

Toelichting op de maatregelen

Algemeen

- Er is bedrijfsbeleid gericht op hygiënisch werken.
- Ken de risico's en geef voorlichting en instructies over de risico's en hoe hiermee om te gaan aan de werknemers, stagiaires en erf bezoekers.
- Bestrijd ter voorkoming overdracht zoönosen voor ongedierte (muizen en ratten) in en om het huis.

Bij ziekte:

- In geval van ziekte bij een mens: consulteer de bedrijfsarts en vermeldt dat u contact hebt met dieren!
- In geval van ziekte bij een dier: consulteer een dierenarts en vraag of het om een zoönose gaat.

Bij zwangerschap:

- Werknemers en stagiaires melden aan de werkgever en/of bedrijfsarts van Stigas als ze zwanger zijn.
- Let extra op hygiëne zoals handen wassen.
- Vermijd contact met ziek pluimvee en mest.
- Trek na het werk andere kleding en schoeisel aan om indirecte besmetting te voorkomen.
- Laat geen zwangere vrouwen in de stal ingeval van vlekziekte.

Opleiding en instructie

- Zorg dat alle medewerkers en stagiaires voorlichting hebben gekregen over zoönosen en over de te nemen maatregelen.
- Werk volgens de protocollen.

Hygiëne maatregelen

- Was de handen na contact met dieren en mest. Handen afdrogen met wegwerp handdoek. Geef een handen was instructie (zie bijlage).
- Zorg voor EHBO materiaal zodat wondjes verzorgd kunnen worden, zie checklist dagelijkse praktijk.
- Bedrijfskleding wordt gebruikt.
- Wissel van schoenen bij vertrek van het bedrijf.
- Bij schoonspuiten van de stal met de hogedrukspuit wordt adembescherming gedragen.

Wat u verder nog moet weten

- Hanteer bij uitbraken van dierziekten de protocollen van de rijksoverheid, NWWA en GD.
- Werknemers met verminderde weerstand en zwangeren zijn extra kwetsbaar. Vraag de dierenarts of er risico's zijn op het bedrijf.

Meer informatie

- Bijlage 1 Belangrijke zoönosen Pluimveehouderij
- Bijlage 2 Handen was instructie

- [Kennissysteem Infectieziekten en Arbeid](#)
- [Gezondheidsdienst voor dieren](#)